

ONDŘEJ KROTL

KRIMINALISTICKÉ OTAZNÍKY

NEVYŘEŠENO?

PŘÍPAD HŘENSKO / VRAŽDY JANA MASARYKA
ZMIZENÍ STOPAŘEK / OBĚŠENÝ FARÁŘ SOBEK
TAJEMNÝ CHARLES JORDAN / ZÁHADNÉ VÝBUCHY

NOVÉ DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ

xyz

Kriminalistické otazníky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

xyz

Ondřej Krottil

Kriminalistické otazníky – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Chcete, aby příběh této knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa! Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

ONDŘEJ KROTL

KRIMINALISTICKÉ OTAZNÍKY

NEVYŘEŠENO?

PŘÍPAD HŘENSKO / VRAŽDY JANA MAŠARYKA
ZMIZENÍ STOPÁŘEK / OBĚŠENÝ FARÁŘ ŠOBEK
TAJEMNÝ CHARLES JORDAN / ZÁHADNÉ VÝBUCHY

NOVÉ DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ

xyz

PŘEDMLUVA K DRUHÉMU VYDÁNÍ

Cílem investigativní publicistiky je hloubkové zkoumání jednotlivých kauz. Tato činnost trvá měsíce, někdy i roky, jak je patrné i z této knihy. Cílem je maximální objasnění kauzy z dostupných zdrojů. Vězte, že opatřit si je mnohdy nebylo vůbec snadné. Samotné sepsání poznatků je už vlastně hračka, ovšem předchází mu nekonečné hodiny analýz vyšetřovacích spisů, hledání svědků, schůzky a přesuny na místo činu...

Všechny kauzy z této knihy stále čekají na své objasnění, a to je také důvod, proč se o ně zajímám. I když konečný výsledek by měl být publicistovi lhostejný, protože primárním zájmem je přiblížit se co nejvíc pravdě...

ÚVOD

K napsání této knihy mě vedla motivace, kterou můžeme pojmenovat jako důslednost. Přestože většinu uvedených kapitol se mi autorsky podařilo prosadit do televizní tvorby, nikdy tam nezaznělo tolik informací, aby si divák udělal přesnější obrázek. Tak to bohužel chodí. Nezbyvalo mi proto nic jiného než znovu prověřit zhruba deset tisíc archivních dokumentů a pokusit se zločiny, které se z historického hlediska staly nedávno – tedy v době totality –, zprostředkovat novým zájemcům.

Kriminální příběhy lákají lidstvo od nepaměti a ani já nejsem výjimkou. Skutečné a nevyřešené případy jsou pro široké masy lidí naprosto elektrizující. Při studiu vyšetřovacích spisů v mých žilách koloval adrenalin, který jsem se čtenáři snažil zprostředkovat, jak nejlépe jsem mohl. Občas se přitom může dostavit i nevolnost, obzvlášť, když si uvědomíme, že VŠICHNI následující pachatelé jsou dodnes nepotrestáni. Zklamání je pak o to větší, že čtenář objeví i kauzy, které ani v devadesátých letech minulého století nikdo vyšetřovat nesměl, kdy bylo jejich dalšímu objasnění přímo zabráněno.

Případy popsané v této knize by v některých případech nedokázal vymyslet ani nejlepší scenárista Hollywoodu.

KOMU VADIL PÁTER SOBEK?

Práce „náměťáře“ reportáží není jednoduchá. Má však své kouzlo. Koho baví vyhledávání informací, určitě si přijde na své. Je potřeba mít otevřené oči (někdy do brzkých ranních hodin) a zajímat se takřka o všechno. Už si přesně nepamatuji, jak jsem se dostal na stopu Ludvíka Sobka. Obvykle to bývá tak, že hledám něco jiného a dělám si poznámky. V každém případě ráno, po probuzení, stálo v mém poznámkovém bloku toto: „Ludvík Sobek – prověřit.“ A tak to všechno začalo.

Sbírání pramenů

Začal jsem vyhledávat všechny dostupné informace a zjistil jsem poměrně závažná fakta. První věcí, která mě zarazila, byla podivnost, že by farář spáchal sebevraždu oběšením. Dobře, dejme tomu. Zároveň však bylo zřejmé, že o celé tragédii nikdo moc neví. A to podráždilo moji nesmírnou, řekl bych až neskutečnou zvědavost. Tak takhle by to tedy nešlo, přede mnou se nic skrývat nebude, říkám si.

V takovém případě obvykle sesbírám všechno, co mám, a postoupím námět svému kolegovi Jardovi Marešovi, který s tím jde na poradu v televizi. Pokud námět projde, začíná další práce. Čtení nejrůznějších vyšetřovacích spisů, rešerše archivních materiálů... Na základě toho všeho se postaví reportáž. To je obvykle taky má práce.

Do vyslyšení svědků a natáčení jako takového už obvykle nezasahuji, a pokud ano, tak jen dílčími připomínkami. Jenže ouha. Ukáže se, že protagonisté komunistického režimu sice ledasco důkladně zametli pod koberec, nějaké informace o případu ale přece jen existují. Horší to bylo se svědky. Všichni jsou již na pravdě boží. Pamětníci

nechtěli o případu pátera Sobka mluvit. Ano! V Petrovicích u Karviné je to i téměř po sedmdesáti letech stále živé téma. Nikdo nám k tomu nechtěl říct ani slovo, a když, tak jediné mimo kameru. Z toho důvodu z natáčení sešlo. Nezbyvá mi tedy než se pokusit celý příběh zrekonstruovat a seznámit s ním čtenáře.

Situace v Československu po roce 1948

Jedním z největších protivníků komunistického zřízení byla katolická církev, respektive kterékoli náboženství. Katolíci měli tu nevýhodu, že byli nejvíce vidět. A být vidět a zároveň mít ideologicky jiný pohled na svět je záležitost, která se především po roce 1948 nenošila. A v tom byl kámen úrazu.

K tomu si ještě připočteme nemalé majetky církve, kterých se bolševické nenechavé ruce chtěly zmocnit, a rázem tu máme třídního nepřítele číslo jedna. Ovšem bolševik musel řešit i otázku, kam s kněžími, řádovými sestrami a podobně. Nebudu se mýlit, když napíšu, že kolem nich chodívala smrt, jež si je brávala s sebou za velmi podezřelých okolností. A o tom je celý náš příběh.

Ludvík Sobek v datech

Ludvík Sobek se narodil 15. ledna 1885 v Dolních Tošanovicích na dnešním Frýdecko-Místecku jako druhé dítě otci, jenž vlastnil menší hospodářství. Vystudoval nejprve obecnou školu v Dobraticích, později literární gymnázium v tehdejším Místku. V Litoměřicích prošel bohosloveckým seminářem a v roce 1910 byl vysvěcen na kněze. Působil krátce na různých farách, až byl přidělen do Liberce, kde strávil celkem dvanáct let.

V roce 1922 byl jmenován farářem a přeložen na faru v Petrovích u Karviné a od roku 1940 byl děkanem spadajícím pod děkanství Fryštátské. Měl na starosti celkem devět far, které spravoval, a dále musel dohlížet na práci kněží. Roky plynuly, děkan Sobek přečkal válku, až přišel osudný 25. duben 1950. Co se tehdy stalo? Byla to vražda, nebo sebevražda? Máme věřit všem pověrám, nebo raději selskému rozumu a logice?

Kádrové posudky

Přejdeme rovnou k věci. O pátera, vlastně i o děkana Sobka se zajímala StB již v roce 1945 a nebylo to jen tak z nějakého důvodu. Sobek čelil velice vážnému obvinění. Podle jednoho kádrového posudku, který si na něj dal vypracovat Místní akční výbor národní fronty Dolních Marklovic, čelil obvinění z kolaborace s Němci za druhé světové války. V posudku stojí:

 Za německé okupace Těšínska přijal tzv. Volkslistu č. 2, nosil veřejně německé řády z doby první světové války a na pozdrav věřících odpovídal ‚Heil Hitler‘ se zdviženou pravicí. Po dobu německé okupace podporoval uvězněné kněze z peněz, které od věřících ve větší částce obdržel. Podle jeho udání odeslal pro vězněné kněze přes milion korun a tímto činem se na veřejnosti, a hlavně při rehabilitaci ospravedlňoval.

Navzdory všem obviněním byl však páter Sobek povýšen na arcibiskupského komisaře! Můžeme tudíž směle tvrdit, že jeho zásluhy

z dob války byly významné. V opačném případě by mu hrozil velmi přísný trest.

Ba naopak. Prokázal rozhodného ducha, když na dveře kostela dal ze své iniciativy vylepit exkomunikační dekrety a věřící nabádal, aby si je přečetli. Tím, dnešním jazykem řečeno, soudruhy slušně namíchnul...

Druhý kádrový posudek ze dne 10. září 1949 má vystihovat povahu děkana Sobka. Zde je zcela evidentní tendenční pojetí. Posudek obsahuje plno gramatických nepřesností, jako by ho psal občan jiné národnosti. Snad díky blízkosti hranic s Polskem to mohl být člověk, který má vazby na Polsko.

Podle posudku, který budu doslovně citovat, měl být děkan Sobek žižstný, materialista, sobecký a grobiánský, naprostý odpurník k lidov. demokr. režim. možna říct nepřítel komunismu.

Dále se můžeme dočíst, že si občas dá rád skleničku, doslovně že se rád popije.

V posudku také stojí, že ho nejvíce zajímá jeho vlastní prospěch, aby se měl on sám nejvíce dobře a dění ve vesnici ho pranic nezajímá. Rád se prý stýká se zámožnějšími občany Petrovic u skleničky a všude vypráví, že si je dobře vědom, že je hlídán, jak by chtěl ze sebe dělat mučedníka.

V závěru celé zprávy se nachází poznámka, která není nikterak překvapující. A sice že by bylo nejlépe, pokud by byl na faru dosazen pokrokový farář. Tedy takový, který by se nikomu nepletl do cesty a lidi nerozvracel ale slučoval ke společnému a lepšímu životu a nestaral se jen o svoje dobro a nevedl špinavou vatikánskou politiku.

Na úplném konci stojí: Tento posudek jsem udělal podle rozhovoru, poznatku a názoru všec a řeči vedených mezi občany

o výše uvedeným faraži. Z toho vyplývá jedna věc: Celá konstrukce „kádrováku“ je posazená pouze na místních drbech a nemá tím pádem prakticky žádnou vypovídající hodnotu. Špiclů, kteří za tepla donesou žhavý drb, bude za každého režimu plno...

V dalším, nedatovaném, posudku se vysloveně píše, že děkan Sobek je člověkem širšího typu, požívačným, lstivým, erotic-kým, výbojným a chtivým peněz. Údaje pokračují tvrzením, že byl ve velmi vážném sporu s Poláky, jimž nedovolil kázání v polském jazyce – polští věřící se nejvíce zasazovali o jeho přeložení, neboť mu vyčítali jeho údajnou kolaboraci za okupace.

Zajímavý je i následující dodatek: Tento případ je nutno zvážet a politicky zhodnotit, poněvadž jeho výměnou by padl sloup, na němž spočívá důvěra církevních představených.

Citujme dále: Jeho poměr k lidu je dvojí, a to ve stavu strízlivém jest prostému lidu poněkud odměřený, ve stavu rozjařeném jest veselý, důvěrný zvláště k ženám a někdy i hrubý.

Je evidentní, že by místní komunisté děkana Sobka nejraději vyměnili, a proto na něj shromažďovali kompromitující informace. Se zatajeným dechem čtu jednotlivé písemné prameny a mám pocit, jako by si připravovali půdu pod nohama. Udělat z duchovního erotomana a alkoholika a donutit jej tak k rezignaci. Jenže to komunistům zřejmě nestačilo. Nic na něj, lidově řečeno, neměli. Veškerá obvinění založená na základě drbů by se brzy ukázala jako lichá. Jenže ono to mohlo být ještě trochu jinak.

Podářilo se mi získat důležitou listinu, kde se mimo jiné jasně píše, že Ludvík Sobek, vlašné povahy, by pro své pokročilé stáří nejraději odešel do penze. Proč se tak nestalo a Sobek dále setrval na svém místě, je tak trochu záhadou. Že tuto informaci měla i StB,

můžeme vzhledem k podkladům, které mám k dispozici, považovat za jednoznačné.

V další nedatované listině o děkanovi opět píšou, že často pije – volno tráví obyčejně v hospodě. Pisatel si rovněž stěžuje, že si na něj Sobek odmítl vyčlenit čas. Až po důrazné připomínce svolil děkan ke schůzce. To mimo jiné potvrzuje jeho vlažný postoj k reprezentantům komunismu. V tom mají kádrováci pravdu...

Našel jsem jednu zajímavost, která s případem může, ale také nemusí souviset. Ludvík Sobek vedl boj na několika frontách. Nejen že odmítal katolickou akci (KA), ale vedl spor i o církevní pozemky, které mu nechtějí pro potřebu kostela a fary ponechat i v zákonem stanovené výši. Takže nešlo jen o spory v rovině duchovní, ale i o spory v rovině světské.

Podle mého názoru jsou kádrové spisy vedené na děkana Sobka pokusem o jeho zdiskreditování. Pokusem, který nejprve nevyšel, ale v budoucnu tomu může být jinak... Člověk si nemohl být nikdy jist tím, co, kdy a jak proti němu bude použito. Vždyť jen několik málo týdnů před smrtí děkana Sobka zemřel páter Josef Toufar, jenž byl umučen na základě zcela vykonstruovaných lží. A to tehdejší vyšetřovatelé Toufarova případu neměli na svého „protivníka“ ani smítko toho, co měli na Sobka. A nyní se přesuneme do další části!

Zatčení děkana Sobka

Zatčení děkana Sobka bylo otázkou času. Komunistickému aparátu docházela trpělivost s jeho údajně „vlažnou povahou“. Jeho povaha přitom nebyla vlažná vůči běžným lidem, jen vůči komunistickému aparátu. Odmítal se ideově zařadit a byl málo „pokrokový“ – jinými

slovy ctil staré demokratické hodnoty a principy, které se v posledních měsících jeho života vytrácely tím více, čím více se stahovala železná opona.

Co vlastně Sobek učinil, že byl zatčen a skončil za mřížemi? Byl obviněn z pobuřování proti státu, šíření nepravdivé zprávy a zneužití svého úřadu jako duchovní.

V podstatě obvinění se píše, že písemně vyzval všechny farníky, kteří spadají pod jeho kompetenci, aby zaujali negativní stanovisko k připravovanému platovému zákonu, jenž se týká duchovenstva, z důvodu, že nynější republika se nachází v tísnivé situaci a dělníkům a důchodcům budou snižovány platy. Tím se dopustil šíření nepravdivé zprávy, což k zatčení dne 14. září 1949 bohatě stačilo.

Následně byla provedena domovní prohlídka fary, kde byl zajištěn „kompromitující“ materiál. Tedy prohlášení podepsané všemi kněžími spadajícími pod jeho děkanství. Dále se můžeme dočíst, že se Ludvík Sobek k činu doznal, ale hájil se tím, že byl poslušen příkazu svého představeného dr. Onderky.

Ludvík Sobek vyslyšající orgán ujišťoval o loajálnosti k novému politickému zřízení, jelikož v minulosti dostal písemné uznání za své chování nejen od samotného prezidenta republiky Klementa Gottwalda, ale i od ministra věd a umění. Dále vypovídal, že si není vědom jakéhokoli protistátního jednání. Načež vyšetřovatel suše konstatoval, že Sobek, jakožto vysokoškolsky vzdělaný člověk, musel předem vědět, jaké důsledky bude jeho jednání mít.

Celý záznam zakončil slovy:

K tomuto rozšíření prohlášení zneužil svého úřadu jako duchovní, aby tak působil na věci politického

života ve směru nepříznivém lidově demokratickému řádu republiky.

Výslechové metody si tehdy nezahlady s metodami, které tu ještě před pár lety prováděli členové gestapa. Komunisté je dovedli v dokonalost. Z výslechů se nedochovalo prakticky nic, takže nemůžeme zrekonstruovat ani Sobkův pobyt ve vězení. Pokud mám správné informace, tak záznam neexistuje ani ve vězeňském archivu. Jako by děkan vůbec neexistoval! Sám se o svém pobytu v kriminále měl vyjádřit v tom smyslu, že byl bit a bylo mu vyhrožováno, že ho přijdou stejně jednou oběsit. Také mu byly zabaveny a nikdy již nevráceny klíče od fary s tím, že už je nebude potřebovat. Právě tento fakt bude později hrát klíčovou roli...

Sobek byl 1. listopadu propuštěn na svobodu na základě amnestie a 28. prosince bylo trestní stíhání zastaveno. Z vězení se ale vrátil naprosto jiný muž, než jakého ho znali jeho blízcí a kamarádi. Nepoznával své nejbližší. Stále se třásl, často plakal.

Záhadný dopis

Čtrnáct dní před svou smrtí dostal dopis, z něhož byl značně rozčarován. Děkan Sobek byl od té doby silně rozrušený, plačtivý a s až paranoidní důsledností dbal, aby bylo všude zamykáno.

Pokud na faru přišel neohlášený návštěvník nebo uslyšel zvonek, byl strachy bez sebe. Věděl, že si pro něj „můžou“ kdykoli znovu přijít. Z toho všeho jednoznačně vyplývá, že měl velmi vážné obavy o svůj život a o svou budoucnost. Stal se z něj zlomený člověk. Na otázky reagoval jen velmi úsečně. Co stálo ve zmíněném dopise, se opět můžeme jen dohadovat. Děkan ho okamžitě zlikvidoval vhozením do

kamen. Zřejmě se obával i toho, aby svým počínáním neohrozil své blízké, na nichž mu velmi záleželo. To byla velmi častá taktika tehdejšího režimu. Když to nešlo přímo, zkoušelo se to přes rodinu. Vždyť na faře bydlela i Sobkova sestra...

Podivné návštěvy na faře

Už jsem naznačil, co předcházelo Sobkově zatčení. Neřekl jsem ale úplně všechno. Bezprostředně před ním měl děkan na faře podivnou návštěvu. Přišli dva muži. Jmenovitě pan N. a pan B. (autor sice jejich totožnost zná, ale ctí presumpci nevinu).

Je svědecky doloženo, že se děkana Sobka snažili přimět ke spolupráci, načež je z fary vyhodil se slovy: Pána Boha neznadím. Na to konto mu bylo odpovězeno: Bude vás to draho stát. Nepodařilo se mi přesně doložit, za jak dlouho nato byl farář zatčen, snad v řádech dnů, některé prameny uvádějí i hodiny, ale ty jsou méně spolehlivé. Po propuštění z vyšetřovací vazby se pak stejní dva muži, zřejmě na důkaz své moci a v rámci cílené provokace, procházeli několikrát v těsné blízkosti fary.

Pokud by děkan na nabízenou spolupráci přistoupil, k zatčení by velmi pravděpodobně nedošlo.

Osudná noc

Zrekonstruovat běh událostí osudné noci z 24. na 25. dubna 1950 je pro badatele v tomto smutném příběhu tím největším oříškem.

Popíšu vše chronologicky tak, jak se mi dařilo ony události rozkrývat. Možná se čtenáři bude zdát, že je to trochu chaotické, ale o tom má práce přesně je. Jeden důkaz nahrazuje druhý, aby ho

vyvrátil další. A takhle se to točí pořád dokola. Popsal jsem celý poznámkový blok, abych první polovinu seškrtal a druhou nahradil novými poznatky...

Ono úterní ráno 25. dubna nebylo obyčejné. Jak by také mohlo? Všichni na fáře zaspali. Budit je měl kostelník na ranní mši. Jaká náhoda, že? O to je podivnější, že se ještě ve dvě hodiny ráno v pokoji děkana Sobka svítilo. Trpěl tu noc nespavostí, usnul nad ránem a též zaspal? On, který byl jinak mimořádně spolehlivý a přesný? Nezbyvalo nic jiného než jít velebného pána urychleně vzbudit. Po vstupu do jeho pokoje se ovšem naskytl hrůzný pohled. Farář Sobek visel oběšený na okenní klice. Jen tak. Nahý v županu. Na krku měl stopy po škrcení – stopy po palcích byly více než evidentní. Ba co víc, pohlavní orgán nesl stopy zneuctění!

Poslední žijící svědkyně Anna F. neuvedla, že by v pokoji byly stopy po boji, což nasvědčuje okamžitému momentu překvapení. Děkan se nestihl ani bránit!

Přivolaný lékař přesto konstatoval úmrtí v důsledku srdeční mrtvice! Na místo se dostavil až několik hodin po smrti, což nebylo na vesnici zvykem, a to již byl farář oblečen do civilních šatů. Do těchto jej oblékly přivolané řádové sestry z nedalekého kláštera, které rovněž potvrdily, že měl na těle stopy po zneuctění.

Lékař pouhým pohledem do očí konstatoval smrt zástavou srdce, ačkoli mu bylo jasně řečeno, že byl nalezen oběšen na klice okenního rámu. Ohledáním těla se moc nezabýval – přitom stačilo poodhrnout límec a byly by vidět jasné stopy po škrcení. Zda byl k tomuto skutku donucen, nebo šlo o závažné lékařské pochybení, není jisté. Víme však, na základě svědectví jeho dcery, jež vypovídala po roce 1989, že se domů vrátil silně rozrušený, plakal a nechtěl se o celé záležitosti bavit.

Pohřeb se konal za tři dny. Podle svědků měl „normální průběh“ a po Petrovicích se již tehdy sušovalo, kdo za celým ohavným činem vězí.

Co se tedy přesně stalo? Na to odpovědět neumím. Mohu napsat pouhé domněnky na základě indicií a svědeckých výpovědí.

Nejprve někdo uspal psy. Jednoho, který byl venku, a zbývající v domě. Ti následně druhý den zemřeli. Evidentně jim někdo dal silná narkotika, která jejich organismus neunesl. Jak již víme, StB zabavila děkanovi klíče od fary s tím, že už je nebude potřebovat, takže bylo možné do domu vstoupit nepozorovaně a relativně tiše, aniž by se probudili ostatní.

Co se stalo potom, je tak trochu ve hvězdách. Podle mého názoru to bylo tak: Po probuzení šokovaného pátera Sobka, který chtěl volat o pomoc, mu byla zacpána ústa a následně byl uškrcen. Poté byl zavěšen na krátkém laně na okenní příčku. Vrahové však udělali tu chybu, že mu zapomněli dát pod nohy stoličku, která by se tam jinak vešla. Už jen z toho důvodu to nemohla být sebevražda!

Vyšetřování

I obyčejná krádež slepic se tehdy vyšetřovala, ale sebevražda, byť evidentně fingovaná, nikoli. Jak často a rád říkám: I všímavému dítěti muselo být jasné, že je něco v nepořádku. O nějaké pitvě si rovněž můžeme nechat zdát. Nikdo nevyslyšel svědky, nikdo se nezajímal o okolnosti nálezu mrtvoly.

Jinak tomu bylo až po roce 1989. Případ se vyšetřoval, ale bohužel – byl odložen. Bylo sice konstatováno a prokázáno, že šlo skutečně o vraždu, ale pravděpodobní viníci již byli na onom světě. Takže kriminalisté vyslechli poslední přímou svědkyni – tu, která tělo pátera

Sobka nalezla –, ale i ona zanedlouho zemřela. Ostatní vyslyšení měli povětšinou svá svědectví z druhé ruky, případně měla minimální důkazní hodnotu.

V případu došlo ještě k revizi, ale ani ta žádný výsledek nepřinesla.

Pátrání po vlastní ose

Kolegu Jaroslava Mareše jsem na tento případ upozornil v čase vánočního klidu končícího roku 2017 s tím, že bych námět rád nejprve sám rozpracoval. Nevyhnul jsem se pochopitelně ani televiznímu dokumentu *Přísně tajné vraždy*. Tam mě zaujalo především vyprávění Mgr. Jindřicha Lorisze. Podle jeho mínění, jak mi později písemně sdělil, byla fara před vraždou napuštěna plynem, aby všichni obyvatelé usnuli a vrazi měli jistotu, že je nebude nikdo rušit. Ale bylo to tak ve skutečnosti? Tuto otázku jsem si během shromažďování materiálu pro tuto kapitolu pokládal nesčetněkrát.

Teorie napuštění fary plynem mi přišla velmi zajímavá, ale pro vraždu příliš komplikovaná a až fantasticky vyšroubovaná, jako z béčkového filmu. Zkrátka a dobře, nedůvěra přerostla v pochybnosti.

Ostatně. Byla by to velká komplikace i pro vetřelce, kteří by museli na faru vstoupit v dýchacích přístrojích, a vůbec si neumím představit množství bomb, které by bylo k zaplňování celého objektu potřeba. Vzhledem k tomu, že jsem nevoják a o nasazení bojových plynů nevím vůbec nic, rozhodl jsem se nechat si poradit od mnohem zkušenějších odborníků. Zvedl jsem telefon, zavolał do Toxikologického informačního střediska a poprosil prof. MUDr. Danieľu Pelclovou, CSc. o radu. Paní profesorku případ evidentně zaujal. Její

stanovisko, co vězí za záhadným spánkem celé fary, předkládám tak, jak jsem jej obdržel:

K otázce příčiny smrti pana pátera Sobka mohu uvést, že jako nejpravděpodobnější možnost se mi jeví otrava, ne však plynem, ale spíše jedem podaným v jídle nebo v nápoji.

Existuje teorie, že celá fara byla napuštěna toxickým plynem a vyvolala spánek osob v šesti místnostech. To nepovažuji za pravděpodobné. Místnosti jistě byly různých rozměrů a různého objemu vzduchu. Za takových okolností je nanejvýš obtížné vyvolat dostatečně silnou poruchu vědomí, avšak nikoho neotrávit smrtelně, nebo naopak nedostatečně.

Zdroje plynu by se musely nacházet v každé místnosti – například oxid uhelnatý z výfukových zplodin nebo kyanovodík vytvářený v nádobách s kyselinou po přidání solí kyanidu, sodné (NaCN) nebo draselné (KCN). Do každé místnosti by muselo být zavedeno potrubí toxický plyn přivádějící, nebo jiné zařízení tento plyn vytvářející. Jde o velmi toxické plyny, kterémohou vyvolat při vyšší dávce rychlou smrt, při koncentraci nedostatečné pak pouze poruchu vědomí, kdy osoba může reagovat. Navíc, okna a dveře místností nebyly jistě vzduchotěsné a plyn tak mohl snadno unikat a přestat působit dostatečnou koncentrací po dobu několika hodin. Pro probrání se z bezvědomí by

lidé mohli být ještě po delší dobu zmatení a špatně reagovat. Oba plyny také mohou vyvolat další příznaky, například zvracení nebo křeče. Nic takového popsáno nebylo.

Oxid uhelnatý nemá žádný zápach a hromadí se při stropu místnosti, stejně jako kyanid, který má typický hořkomandlový zápach, který je schopno cítit asi 80 % populace. Žádný zápach však svědkové neuvedli.

Mnohem pravděpodobnější je možnost, že všichni dostali například při večeři do jídla nebo do nápoje lék na spaní, v té době nejspíš barbiturát v dávce, vyvolávající hluboký spánek – například dvojnásobek běžné léčebné dávky. Lék začíná působit desítky minut po požití a může působit až do rána. Bylo uvedeno, že ráno všichni zaspali, což by tomu mohlo odpovídat, přitom pak byli schopni reagovat.

Stejným způsobem mohli být otráveni také psi.

20. 12. 2018

prof. MUDr. Daniela Pelclová, CSc., FEAPCCT,
vedoucí Toxikologického informačního
střediska pro ČR

Jak vidno, tak i z odborného hlediska je otrava plynem prakticky vyloučená. Žádný ze svědků, a ani poslední žijící svědkyně Anna F., neuvádí, že by byl druhý den ráno plyn cítit. Na základě svědectví a posudku se domnívám, že teorie napuštění fary plynem je již dostatečně vyvrácena.

Do poněkud choulostivější situace nás staví poslední část posudku. Ať se nám to líbí, nebo ne, na základě přímého svědectví poslední žijící svědkyně musíme konstatovat, že někdo musel zneškodnit osazenstvo fary tím, že je otrávil (intoxikoval) nějakým druhem barbiturátu, podaným nejspíše při večeři, a to do jídla nebo pití. Strašlivé zjištění...

Nabízejí se tedy tři varianty:

1. V průběhu dne nebo večera vstoupil někdo nežádoucí do kuchyně fary, což (technicky) nemusel být tak velký problém díky klíčům, které měla StB prokazatelně v držení.
2. Jídlo otrávil někdo z přímého osazenstva fary.
3. Část výpovědi poslední pamětnice Anny F. se z nějakého důvodu nezakládá na pravdě.

Vezmeme to vylučovací metodou.

Neumím si představit situaci, kdy by travič v průběhu dne přišel do kuchyně a otrávil jídlo.

Ještě méně si umím představit variantu o vnitřním nepříteli, tedy že by spolupachatelem tak nechutně perverzního zločinu byl někdo z přímých obyvatel.

Zbývá tedy poslední možnost. Anna F. koneckonců vykazovala jisté obavy ještě před vyšetřovatelem v devadesátých letech. K tomuto smělému tvrzení jsem potřeboval ale důkaz.

Dostal jsem veledůležitý kontakt na člověka, jehož maminka byla jednou z mála svědkyní chvíle, kdy byl nalezen děkan Sobek, a zná bezprostřední posloupnost událostí. Jeho vyprávění mě šokovalo, ale ledasco také osvětlilo. Ale to už zase předbíhám...

Vyprávění George Bartecka

Vyprávění George Bartecka, Čechoameričana, by vydalo na samostatnou knihu. Za dramatických okolností utekl z vojny tak, že jako člen pohraniční stráže prchl v roce 1975 takřkajíc za čáru, a usadil se v USA. Později za ním emigroval jeho bratr a nakonec i jeho maminka, jež znala okolnosti smrti děkana Sobka.

Z jeho vyprávění jsem pochopil, že všechno bylo naprosto jinak a teorie o otrávení celé fary plynem nebo uspávacími prostředky jsou zřejmě jedním velkým omylem. Jeho dopis jsem částečně upravil z důvodu, že musíme ctít presumpci neviny, a proto jsem přistoupil ke zkrácení jmen. Čtenáři ihned vytane na mysli, že dvoje iniciály již zná a třetí jméno přibýlo...

Ostatně, dejme panu Barteckovi slovo:

Pátera Sobka zavraždili. Jmenovali se W., N. a B. Máma bydlela u kostela, a tak tam chodila pomáhat. Byla velice dobrá kamarádka s páterovou sestrou a s paní, co tam rovněž pomáhala. Mamince v roce 1942 zemřel tatínek. To bylo za války. Kdyby pan Sobek její rodině nepomohl, tak by snad zemřeli hladu. Proto mu byla moc vděčná.

V roce 1950, na jaře, tři týdny předtím, než pátera Sobka zavraždili, byla maminka v šestém měsíci těhotenství. Tehdy zemřel můj první bratr Emilek. Páter Sobek vedl jeho pohřeb. A za tři týdny měl pak svůj vlastní...

Toho rána jeho sestra a ta paní, co pomáhala na faře, přišly za mou maminkou, jestli by jim nepomohla pana Sobka sundat z okenní kliky, na níž ho

pověsili. Maminka jim říkala, že jim vždy pomůže, ale že si nedokáže představit ho takto vidět.

Říkala jim, ať se nezlobí, že má strach, aby z toho nepotratila. Takže ráno, když přišel kostelník, jim pomohl bezvládného pátera sundat on. Prý se dozvěděla, že byl pořezaný na přirození. Říkala, že měla nesnesitelný strach, že i ji někdy zabijí, protože všichni zemřeli za podivných okolností.

Prý se jich určitě zbavili, aby snad se jednou nestali svědky. Nahánělo jí to největší hrůzu v životě. To vše mi prozradila, až když byla v USA. Říkala, ať si to dobře pamatuji.

Z textu se dozvídáme mnohé nejen o morálních kvalitách děkana Sobka, ale i o mnohem závažnější skutečnosti. Jak si můžeme povšimnout, maminka George Bartecka nikde neuvádí, že by někdo na faře zaspal, ale sama naopak dodává, že za ní služebná a děkanova sestra aktivně přišly.

Abych to vysvětlil. Fara s domem Bartečkových byla v těsném sousedství, chodilo se tam skrze farní zahradu. Obě zahrady stály od sebe asi pět metrů.

Co je však podivné, na faře byl přítomen kaplan. Proč šly tedy obě ženy přímo za paní Bartečkovou? Umím si to vysvětlit jedině nastalým zmatkem, kdy v kritické situaci nikdo nevěděl, co dělat. Správný postup však měl být takový, že měla být okamžitě přivolána policie a vše mělo zůstat netknuté. Že se tak nestalo, nasvědčuje silné nedůvěře v jakýkoli tehdejší aparát, byť se jednalo o aparát policejní. Později se domněnka potvrdila jako oprávněná.

Jedinou věcí, ve které se pan Bartecek zmýlil, byla skutečnost, že tělo sundával kostelník. Tělo sundával kaplan spolu se sloužící Annou F., a to tak, že velmi krátké lano bylo odříznuto a bezvládné tělo položeno na postel. Alespoň tak to Anna F. popisuje ve své výpovědi a není důvod jí v tomto nevěřit.

Další podstatný fakt, který mi pan Bartecek sdělil a který vyvrací skutečnost, že na faře všichni spali tvrdým spánkem, spočívá ve skutečnosti, že za paní Bartečkovou přišly služebná a sestra děkana ještě za tmy, nedlouho před rozedněním. Na základě těchto indicií mi tedy dovoluňte zrekonstruovat poslední dny děkana Sobka, které můžeme shrnout již poměrně přesně:

Již po válce byl děkan Sobek v zájmu StB. Byl zřejmě sledován a StB si na něj nechala pomoci špehů vytvářet kádrové posudky, které ho měly zkompromitovat. Těsně před zatčením měl návštěvu, kdy mu dva obyvatelé vesnice chtěli nabídnout jakousi spolupráci. Děkan je vyhodil. Potom, 14. září, byl zatčen. Ve vězení byl bez důkazů držen na základě zcestného obvinění. Následně mu byly zabaveny klíče od fary s tím, že už je nebude potřebovat. Jenže potom přišla zcela nečekaně amnestie, Sobek byl 1. listopadu propuštěn a trestní stíhání zastaveno.

Děkan se vrátil jako zcela zlomený muž a čtrnáct dní před svou smrtí dostal záhadný dopis, ze kterého byl velmi silně rozrušen.

Osudnou noc vnikli tři pachatelé na faru. Má se za to, že šlo o stranický úkol, kterým byli pověřeni tři obyvatelé Petrovic. Nejdříve silnými barbituráty uspali psy, načež vnikli do fary pomocí zabavených klíčů. Aby nedělali hluk, zacpali jistě šokovanému faráři ústa a následně jej uškrtili. Potom ho oběsili na okenní klíce a pořežali na pohlavním orgánu. V tuto chvíli je dost pravděpodobné, že zbytek obyvatel fary probudily kroky a šramot z děkanova

pokoje, ale zasáhnout se nikdo neodvážil. Kolik bylo přesně hodin, nevíme, ale jedna ze svědkyň popisuje, že kolem druhé se v pokoji děkana ještě svítilo. Teprve když vrazi odešli, dostali ostatní odvalu podívat se, co se skutečně stalo. To vše se událo ještě před rozedněním.

V nastalém zmatku nikdo nešel na ranní mši a teprve později je měl „budit“ kostelník. Děkana oblékly přivolané řádové sestry, o několik hodin později se dostavil i lékař. Bez ohledání konstatoval smrt zástavou srdce, čímž případ v podstatě skončil.

Závěr

Takto se na smrt děkana Sobka dívám já. Stále existuje několik neznámých, ale domnívám se, že v hrubých obrysech se všechno stalo právě nějak takto. Od kompromitujících kádrových posudků přes podivné návštěvy a nesmyslné zatčení až po zažité mýty, které se mi snad podařilo definitivně vyvrátit.

Komu tedy vadil páter Sobek? Já odpovídám, že těm mocným...

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Kriminalistické otázky*** .
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.